האומר פרק שלישי קידושין

ס.

וכא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרה. וה"ה כהאי ג)אחר אם קדשה סתם הואיל ולא בא אחר אחריו מה לי ולתנאו אלא פירכא נקט ותנא: **אי חזרה הוי דבתרא הוו קידושין.** אלא בא אחר אחריו וגמרו קידושין לאחר עשרה(ד): **האי ליתנא משמע מנאה ומשמע חזרה.** שתי לשונות בתוספתא יש אומרה בלשון חזרה ואיכא דאמרי יש אומרה בלשון מנאה ולהאי חזרה ותבעי גיטא מכל חד וחד דלמא קמה לחזרה מכרן וחלו של שני ושני לתנאה איכוון וחלו קיימין ואין של ראשון ושל אחרון קידושין וכעין גיטא מתמצעי ואיכא למימר דקמא מנאה וחלו קיימין ואיכא למימר דכולהו חזרה ושל אחרון לבד קיימין קמ"ל דלאו תרוייהו משמעתי מינה אלא פפק מנאה פפק חזרה ואי מנאה הוא לכולהו הוי מנאה ואין לשון חזרה כלל ואי חזרה הוי לא הוה ליה ליתנא דתנאה כלל וממה נפשך אמצעי לא הוו קידושין: **אסברה לך רו'.** דהא ליכא למימר טעמא דר' יוחנן משום דקסבר שתי לשונות בתוספתא ומספקא ליה לגבי האי גברא בתנאה ולגבי האי בחזרה דאם כן לא שייך למימני תוספתא לאין תפיסה אלא באחד מהן ואגן הוא דלא ידעינן הי ניעהו ומדקתני תוספתא משמע דסבירא ליה שיש בה לד קידושין לכולהו: **דשוו נפשייהו כי שרגא דליבני.** המקדר לנייס ורחב כולן שוה אינו מקדר ממש זו על זו דא"כ הרי שורה האילונה נופלת והבירתה אחריה אלא מקדר תחילה זו אצל זו וחוזר ומקדר עליה שורה אחרת ונותן האילונה משוכה לחוץ כדי שיאחר ריוח בתחתונה להיות שניה יושבת מקצת עליה ומקצת על שאלנה ונשאר ריוח גם בשניה להיות שלישית מקצת עליה וכן כולם הכא נמי כל אחד מצא מקום זמן פנוי לקדושין ותפסו כולן לאותרה: **תולגם.** שמא אינו גט חקוקה לינס: **ולא מפייבמה.** שמא גט הוא והויא לה גרושה אחיו והרי היא לו בכרת שאין עליה זיקת ד'יבום: **הא מני רבנן היא.** דמספקא להו אי מנאה אי חזרה: **גיטא דשייר כיה לא כלום הוא.** דרחמנא אמר (דברים כד) כריתות(ה): **אם אפי.** פשיטא לן דתנאה הוא והוי גיטא למפרע לכשיגמר: **הרי זה גט.** ואינה צריכה תליה משימות: **אמו מהיום ולאחר מיתה.** דפשיטא לרבי יוחנן דשיורא הוא ולא הוי גט כלל: **ומשני אם אתה מצריכה תלילה אמו נמי ליבומה.** ו)דאמר מדאצריכה תלילה קיים להו לרבנן דלאו גיטא הוא ואמו לייבומי גרושה והיא בכרת. ופרכינן הכא נמי במהיום ולאחר מיתה ניחוש דלמא אמי מולדת מתיבמת. ומשני מתיבמה ואין כך כלום דגיטא דשייר כיה לאו גיטא הוא כלל והא דקתני לא מתייבמת משום דרבנן היא דגזרו אמו אחיו אם אמי. אחזקה דיבום מוקמינן לה לא שייך למימני הכא אלא ביבמות גבי מילתא אחריתי דמשום ספיקא בפרק ד' אחין (יבמות לא.). אבל הכא דאפילו ספיקא ליכא לא בעי חזקה דהא ולאי יבמה היא: **מתני' הרי את מקודשת לי.** כפרוטה זו על מנת שאתן לך מאתים זוז: **ר"ג ואם הראה על השלחן אינה מקודשת.** והכי פירושה ואם היה שולחני והראה לה מעות שאינן שלו והם על שלחן שלפניו אינה מקודשת דלא נתכוונה זו אלא לראות משלו: **גמ' אמר רב הונא והוא יתן.** לכשיראה ז)וקידושין אלין למפרע משעת קידושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שיתנו אינה צריכה תלילה שהרי לא קיים תנאו: **וקיבלה קידושין מאחר.** קודם שיקיים תנאו ואח"כ עמד זה וקיים תנאו: **לרב הונא לא הוו קידושי.** שני קידושין דהא גמרו קידושי ראשון למפרע: **לרב יהודה הוו קידושי.** שני קידושין שהרי הראשון לא נתכוון לקדשה כפרוטה אלא כמאתים זוז דלית ליה לרב יהודה באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי והרי קדמו קידושי שני: מאי

אפילו מאה תופסין בה. פירוש דהא קוינן ומשייריס שהרי המקדש ר"ל מעכשיו יתמילו הקידושין ולאחר ל' יום יגמרו ופי' בקונטרס דליכא למימר ז)דטעם דרבי יוחנן משום דקסבר דמספקא ליה אי הלשון משמע מנאה או חזרה דא"כ לא שייך למימר ולמיתני לשון תופסין דהא אין קידושין תופסין אלא באחד מהן ואנן לא ידעינן הי ניעהו ומספיקא ח)צריך גט מכולהו ונישנא דתופסין משמע דסבירא ליה שיש בכולם לד קידושין ואם תאמר אמאי אמרי' הכא דמקודשת והא אמר לעיל בפ"ק (דף ז.) האומר לאשה אינה מקיים מקודשת לי אינה מקודשת ויש לומר דהתם היינו טעמא לפי שאין אשה מתקדשת לאחרין והוא שייר בגוף האשה אבל הכא לא שייר בגוף האשה כלום אלא גומרין (ט) כולם א: **כל גיטא דמשייר ביה לא בלום הוא.** פירש בקונטרי' דלא הוי גט כריתות כיון דשייר בה ולא נהירא דאם כן מקשי ליה מקידושין גופייהו דהיכי אמר רבי יוחנן אפילו מאה תופסין בה כיון דמשייר לאו כלום הוא דהא איתקש הויה ט)ליליאה ב לכך נראה לומר דודאי בכי האי גוונא הוי כריתות אלא ה"פ כל גיטא דמשייר בה לאו כלום הוא כיון שאינו יכול להיות נגמר אלא אחר מיתה אינו גט דאין גט לאחר מיתה ה"ה בקידושין אם אמר מהיום ולאחר מיתה דאינה מקודשת והיכא דאמר מהיום ולאחר ל' יום מקודשת דהא קידושין תופסין בה אחר ל' כמו לפני ל': מאי

בא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרה ימים מראשון ומאחרון צריכה גט מאמצעי אינה צריכה גט מה נפשך אי תנאה הואי דקמא קידושי דהנך לאו קידושי אי חזרה הואי דבתרא קידושי דהנך לאו קידושי פשיטא מהו דתימא האי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה ותיבעי גיטא מכל חד וחד קמ"ל עולא אמר רבי יוחנן א"אפי' מאה תופסין בה וכן אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן אפילו מאה תופסין בה אמר ליה רב משרשיא בריה דרב אמי לר' אסי אסברה לך טעמא דרבי יוחנן שוו נפשיה כי שרגא דליבני דכל חד וחד רוחא לחבריה שבק מתיב רב חנינא ג)מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ד)ואם מת חולצת ולא מתייבמת בשלמא לרב מסייעא ליה לשמואל נמי הא מני רבנן היא ואנן דאמרי כרבי אלא לר' יוחנן דאמר שיורא הוי כל גיטא דמשייר בה ולא כלום הוא יבומי ה)מייבם אמר רבא גט להוציא ומיתה להוציא מה ששייר גט גמרתו מיתה אמר ליה אביי מי דמי גט מוציאה מרשות יבם מיתה מכנסה לרשות יבם אלא אמר אביי התם טעמא מאי גזירה משום מהיום אם ו)מתי הרי זה גט ז) וגזור מהיום אם מתי דתחלוץ אטו מהיום ולאחר מיתה ח)אם אתה אומר חולצת מתייבמת הכא נמי אם אתה אומר חולצת מתייבמת תתייבם ואין בכך כלום חששא דרבנן הוא: **מתני'** ט)האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים זוז הרי זו מקודשת והוא יתן י)על מנת שאתן לך מכאן ועד ל' יום נתן לה בתוך שלשים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת י)ע"מ שיש לי מאתים זוז הרי זו מקודשת ויש לו י)על מנת שאראך מאתים זוז הרי זו מקודשת ויראה לה ואם הראה על השלחן אינה מקודשת: **גמ'** י)איתמר רב הונא אמר והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן רב הונא אמר י)והוא יתן תנאה הוי מקיים תנאה ואזיל רב יהודה אמר לכשיתן לכי יהיב הוו קידושי השתא מיהא לא הוו קידושי מאי בינייהו איכא בינייהו י)שפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר לרב הונא לא הוו קידושי לרב יהודה הוו קידושי ותנן נמי גבי גיטין כי האי גוונא ז)האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת והיא תתן ז)איתמר ז)רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר לכשתתן רב הונא אמר והיא תתן תנאה הוי מקיימא תנאה ואזלה רב יהודה אמר לכשתתן לכי יהיבה ליה הוא דהוי גט השתא מיהא לא הוי גט מאי

מסורת הש"ס

ג) לעיל נט: גיטין עב. כ"כ קלו. תוספתא דגיטין פ"ה ה"ב, כ) [כנה"י: יבומי נמי תמיכים], ג) [כנה"י טסף: דתנן מהיום אם מתי מעכשיו אם מתי], ד) [גיטין עב ע"א], ה) יבמות לא., ו) גיטין עד., ז) גיטין עה, סם, ח) [כנה"י: ואימתר], ט) [כדפו"ר: בתרא], י) [כרש"י גיטין עב. טסף: הואיל ולא המתינה], כ) [לעיל ה ע"ב, וגיטין פב ע"ב], ל) [כדפו"ר: דאמר, וע"ל דאמרי], מ) [כרש"י ד"ה: ואם הקידושין], נ) [כדפו"ר: דעע', וע"ל דעמתא], ס) [כדפו"ר: ערי, וע"ל ערכה], ע) [לעיל ה ע"ב, וגיטין פב ע"ב], פ) [לעיל ז ע"א], צ) [אע"ל: אמר רבא גט לחודיה וכו'. דפסיטא], ק) [וכדפו"ר: כנלם].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לו חזרה וכו' לאחר עשרה והנך קמאי לאו קידושי הם"ד: (ב) תוס' ד"ה אפילו וכו' נומרין ק)בכולה סס"ד:

מוסף רש"י

רב הונא אמר והיא תתן. מנאה בעצמה הוא וכי מקיימת לה לאגלאי מילתא דמשמע דאינה גיטא הוי דכל על מנת מעכשיו הוא ועל מנת כן לא לקיים (גיטין עד.).

מוסף תוספות

א. [ע"י שלנ"ל]. ב. כדאמרינן ברש המגרש. (גיטין סב:) גבי חוץ מפלוני וכו'. תוס' הרא"ש.

תוס' ר"י הזקן

שלשים יום אינה צריכה גט. כדמפרש ממה נפשך. משמע הכי ומשמע הכי. כלומר איכא אינשי דאמרי משום תנאה ואיכא דאמרי משום חזרה ודלמא קמא ובתרא אמרי משום חזרה ואמצעי משום תנאה. נמצא שקדושי אמצעי חלו תכף שקדש ותבעי נמי גיטא מאמצעי, קמ"ל דמלתא דפשיטא לה דבכולהו אמרי ליה משום תנאה (אר) משום חזרה, הלכך א"צ גט מהאמצעי. טעמיה דר' יוחנן. פי' מדקאמר תוספתא וראי לא הוי טעמיה דר' יוחנן דהאי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה, דלהאי טעמא אין הקדושין אלא לאחד ואין אנו יודעים מי הוא ומספק צריכה גט מכולם, אבל תוספתא משמע שכל אחד ואחד מצא מקום פנוי ריש בו צד קדושין לה לאסרה. וקשיא לן והיכן מצינו קדושין בעולם שלא יפשטו בכולה (קדושי) [אשה] שאם לא קדשה כולה אשה אמר רחמנא ולא חצי אשה ס). משום הכי נראה דקסבר ר' יוחנן שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי חוץ מפלוני שמקודשת בזו מספק, דאע"ג דגבי גט לא הוי גט, התם הוא דבעינן כריתות אבל הכא קנין בעינן והא איכא. ואע"ג דבעי לה רבי אבא בפרק המגרש (גיטין פב. ב) ופשיט דאינה מקודשת דאיתקש הויה ליציאה וכי היכי דגבי גט חוץ מפלוני אינה מגורשת ה"נ בקדושין חוץ מפלוני אינה מקודשת, ר' יוחנן לא ס"ל הכי, דה"נ אשכחן לר' יוחנן פרק האיש מקדש (לעיל מד. א) דלית ליה דיצאה והיתה שהיה כלל בכל מקום, כדאמרינן צוחה ריש לקיש כבכורים ויצאה והיתה וליכא דאשנוי ביה, ונקאמר ר' יוחנן דהאי דקאמר מעכשיו ולאחר שלשים יום שייר מקום לכל מי שיקדש תוך זה המן, כאילו גט, גבי קדושין אפשר שהוא ספק לר' יוחנן ותפסי בה קדושין אפילו לאחר, לחומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם כא אחר וקדשה תצא מזה ומזה. וכן נראה דעת הר"ם שפסק לר' יוחנן כמ"ש באישות פ"ז [הי"ב] ושם כתב ההיא דתרץ מפלוני וכתב שמקודשת מספק. ובגרושין פ"ט [הי"ד] כתב שדלמא חזרה הוי. **מתני'.** הרי את מקודשת. בפרוטה זו על מנת שאתן לך מאתים זוז. **גמ'.** והוא יתן. לכשיתן הקדושין חלין למפרע משעה ראשונה ואם קבלה ביניתים קדושין מאחר הואיל ונתן לא הוו קדושין. מיהו אם מת ולא נתן, קדושין ודאי לא הוו ואינה צריכה חליצה שהרי לא קיים תנאו. **לכשיתן.** הוו קדושי מקמי הכי לא הוו קדושי, ואם קבלה קדושין מאחר ביניתים מקודשת לשני.

*ולאחר עשרה דלמא תנאה הוי ואין צריכה גט או דלמא חזרה הוי וצריכה גט ומשום הכי חולצת. כצ"ל (ד"ז).

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פ"ז מהלכות אישות הלי' יב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן מ סעיף ד:

בא ב מיי' פ"ז מהלכות יבום הלכה ז סמג עשין נה נב טוש"ע אה"ע סימן קנג סעיף טו:

בב ג ד מיי' פ"ז מהל' אישות הלכה י (וס"ז הלי' טו טו) סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ו:

בג ה מיי' פ"ז מהל' אישות הל' כ טוש"ע שם סעיף יד:

בד ו מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעי' יח:

בה ז ח מיי' פ"ז מהל' אישות הל' טו טז טוש"ע שם סעי' ו:

בו ט מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה כא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמב סעיף כ:

תוס' ר"י הזקן (המשך)

אמר חוץ ממי שיקדשך תוך שלשים יום, משום הכי תפסי קדושי כולם ואפילו הם מאה. כשרגא דליבני. כלומר עושה שורות הלבנים מגיה ריוח בין השורות והשלישית (תקח מזו ומזו) [מונחת על זו ועל זו]. חולצת. דדילמא חזרה הוי ואין גט לאחר מיתה וזקוקה היא. ולא מתייבמת. דדלמא תנאה הוי, כלומר אם אמות ומגורשת היא בזה. שיורא הוא. והוי כמאן דאמר חוץ ממי שיבא עליך או שיקדשך עד שאמות. ו)גט. דפשיטא ליה דתנאה הוי. מהיום אם מתי. תנאה הוי ומגורשת. אטו מהיום ולאחר מיתה. דלר' יוחנן ודאי שיורא הוי ולא הוי גט כלל. אשתכח השתא מהיום ולאחר ל' יום מספקא לן אי תנאה הוי אי חזרה הוי, ואם קדשוה אנשים רבים במהיום ולאחר עשרים ואחד מהיום ולאחר עשרה א"צ גט דדלמא תנאה הוי או דילמא חזרה הוי משום הכי חולצת* ולא מתייבמת, וכן נמי במהיום ולאחר ל' ונאבד הגט בתוך ל'. ולר' יוחנן גבי גט לא הוי גט כלל מן הדין, ואם תתייבם אין בכך כלום, דלגבי קדושין צריכה גט מכולם וכן בהרי היא מקודשת חוץ מפלוני מקודשת. ומסתברא דהא מילתא אסורא היא ולחומרא עבדינן, גבי גט פסקינן כרב והוי ספק ולא מתייבמת דדילמא תנאה הוי ותולצת דדלמא חזרה הוי, וגבי קדושין פסקינן כר' יוחנן שצריכה גט מכולם, וגבי הרי את מקודשת לי חוץ מפלוני מקודשת מספק, יהיה דעת ר' יוחנן שמקודשת ודאי או ספק שאין בזה הכרע, דאע"ג דגבי גיטין חוץ ודאי הוא דלא הוי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com